

SAARTE PAKT

VÖTTES ARVESSE, ET:

ÜRO valitsustevaheline kliimamuutuste ekspertühm (IPPC) on kinnitanud, et kliimamuutused on reaalsus ja suur vastutus selles lasub inimtegevusel;

Euroopa Liit võttis 9. märtsil 2007. aastal vastu kliimameetmed "Energia Muutuvas Maailmas", kohustudes sellega ühepoolset vähendada CO₂ emissioone 2020 aastaks 20%. Eesmärgid saavutatakse läbi 20% töusu energiaeefektiivsuses ja 20% taastuenergiaallikate kasutamise kasvu energia tootmisest;

Euroopa Liidu "Energiaühenduse tegevuskava: potentsiaali realiseerimine" sisaldab "Linnapeade pakti" (Covenant of Mayors) loomist kui prioriteeti;

Linnapeade pakt on edukalt tööle rakendunud ja silutunud teed Saarte Pakti algatusele;

Euroopa Regioonide Komitee rõhutab vajadust ühendada kohalikud ja regionaalsed jõud, kuna mitmetasandiline juhtimine on efektiivne vahend tõhusal kliimamuutuste vastu võitlemisel;

Saared on tavaliselt suuresti sõltuvad sisseveetatavatest fossiilkütustest, omavad piiratud võimalusi mandri energiavõrkudega ühinemiseks ja seisavad silmitsi kõrgete kütusehindadega, mis piiravad sotsiaal-majanduslikku arengut. Samal ajal pakuvad saared suurepärase võimalust uuringuteks ning taastuenergia ja efektiivse energiakasutuse alasteks tegevusteks;

Saared saavad panustada Euroopa Uuringutesse olles katsebaasideks uute CO₂ vähendamise energiatehnoloogiate ja meetodikate arendamisel ning demonstreerimisel, võttes arvesse nn inkubaatorsaare põhimõtet ja primaarenergiaa varustamisest tulenevat majanduslikku ülekulu;

Kõrge bioloogilise mitmekesisuse ja tundlike ökosüsteemide tõttu on saarised piirkonnad enam haavatavamad kliimamuutuste suhtes;

Saartel elluviidavaid tegevusi on hõlpsam mitmekordistada, kuna tulemusi on kergem näidata ning turism võimaldab laia kõlapinna. Osade saaraliste regioonide lähedus välisriikidele (Ida- ja Põhja-Aafrika, Kesk-Ameerika, Põhja-Euroopa) annab võimaluse reklaamida Euroopa tehnoloogiasid;

Kohalikud ja regionaalsed ametkonnad jagavad vastutust riikide valitsustega globaalse soojenemise vastases võitluses ning on kohustatud pühendumata antud teemale ka sõltumatu:

Euroopa Liidu eesmärk vähendada emissioone on saavutatav ainult juhul kui regionaalsed ja kohalikud huvirühmad, kodanikud ja nende ühendused seda jagavad;

Kohalikud ja regionaalsed saarte võimud, kui kodanike jaoks tähtsaid administratsiooneid, peavad tegevusi juhtima ja eeskju näitama;

Paljude energijavajaduse ja taastuenergia allikatega seotud tegevused, mis on vajalikud kliimaprobleemide ohjeldamiseks, ebaõnnestuvad, kuna saarte administratsioonides puudub kompetents või poliitiline toetus;

Euroopa Liidu liikmesriigid võivad saada kasu deentraliseeritud tegevustest regionaalsel ja kohalikul tasandil selleks, et läta oma kohustusi kasvahoonegaaside emissiooni vähendamisel;

Saarte kohalikud ja regionaalsed ametkonnad üle Euroopa vähendavad globaalset soojenemist põhjustavate saasteainete kasutust läbi efektiivse energiakasutuse programmide sh jätkusuutlik innailikus, ja edendavad taastuvaid energiaressursse;

Euroopa Liidu Leppe artikkel 174 (konsolideeritud versioon) (2010/C 83/01) ütleb, et: "EL areneb ja püüdleb oma tegevustes majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse sidususe poole. Sealhulgas keskendutakse arengulise ebarõrdsuse ja mahajäämuse vähendamisele kõige vähem soositud regioonides. Nimetatud regioonideks on maapiirkonnad, tööstuse siirdaalad ja piirkonnad, mis kannatavad tõsiste ja püsivate demograafiliste probleemide käes, nagu madala asustustihedusega põhjapoolsed regioonid ja saared ning piirialad ja mägipiirkonnad;

Euroopa saartel on rohkelt taastuenergia allikaid, mille areng võib märkimisväärselt leevendada pidevaid struktuurseid puudusi ja luua saartele sotsiaal-majanduslikke eeliseid;

Euroopa Liidu direktiiv 2009.28/EC ütleb: "(44) Tuleks tagada käesoleva direktiivi eesmärkide ja ühenduse teiste keskkonnaalaste õigusaktide ühtsus. Eelkõige taastuenergiat tootvate käitiste hindamis-, kavandamis- või litsentsimismenetluste täitmisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse kõiki ühenduse keskkonnaalaseid õigusakte ning taastuvate energiaallikate panust keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisesse, eriti võrreldes mittetaastuvaid energiaallikaid kasutavate käitistega."

Euroopa Liidu direktiiv 2012/27/EC ütleb: "(15) Avalik sektor on oluline liikumapanev jõud, mis saab stimuleerida turu liikumist energiatõhusamate toodete, hoonete ja teenuste suunas ning käivitada elanike ja ettevõtete energiatarbimisharjumuste muutumist. Lisaks sellele võib paranenud energiatõhususega seotud vähenev energiatarbimine vabastada avaliku sektori vahendeid, mida saab kasutada muul otstarbel. Riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud avaliku sektori asutused peaksid energiatõhususe alal olema eeskjüks."

KOHUSTUSED

MEIE, EUROOPA SAARTE VOLITATUD POLIITILISED ESINDAJAD KOHUSTUME:

Lähenebama Euroopa Liidus seatud eesmärkidele, vähendades Säästva energia tegevusplaani elluviimisel CO₂ emissiooni oma territooriumil aastaks 2020 vähemalt 20%. Võetud kohustused ja tegevusplaan kinnitatakse vastavate protseduuride läbiviimisega;

Ette valmistama, vastu võtma ja esitama Euroopa Komisjonile Saare säästva energia tegevusplaani ühe aasta jooksul käesoleva pakti ametlikust allkirjastamisest;

Kohandama saare struktuure ja tagama piisavad inimressursid vajalike tegevuste elluviimiseks;

Kaasama kohalikke elanikke säästva energia tegevusplaani väljatöötamisse;

Esitama elluviimise raporti Euroopa Komiteele vähemalt igal teisel aastal peale tegevusplaani esitamist tulemuste hindamiseks, jälgimiseks ja kontrollimiseks;

Jagama kogemusi ja teadmisi teiste allkirjutanud saartega, sealhulgas Euroopa konverentsidel ja üritustel osalemisest, mis on suunatud innovatsioonile ja rahastamiskõlblike projektide elluviimisele Säästva energia tegevusplaani raames;

Jagama kogemusi ja tegema koostööd Euroopa Liidu "Linnapeade pakti" algatusega;

Korraldama kohalikke ja regionaalseid teavituskampaniaid ning -üritusi, koostöös teiste osapooltega selleks, et:

- võimaldada elanikel saada otsest kasu teadlikumast energiakasutusest;
- suurendada kohaliku kogukonna vastuvõtlikkust taastuenergiaallikate kasutamise osas ja tutvustada otstarbeka energia kasutamise põhimõtteid;
- teavitada kohaliku meediat regulaarselt Säästva energia tegevuskavaga seotud arengutest.

Koondama säästva energia investeeringuid oma territooriumil Saarte Pakti raamistikus.

Aktsepteerima oma liikmelisuse peatamist Saarte Paktis, kirjalikul etteatamisel Euroopa Komisjoni poolt järgnevatel põhjustel:

- i) Saare säästva energia tegevusplaani mitteestamisel ühe aasta jooksul käesoleva pakti ametlikust allkirjastamisest;
- ii) tegevusplaanis toodud CO₂ vähendamise eesmärgi mittetäitmisel, tulenevalt ebapiisavast tegevusplaani rakendamisest;
- iii) elluviimise raporti mitteestamisel kahe järjestikkuse perioodi jooksul.

MEIE, SAARTE ESINDAJAD TUNNUSTAME:

Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni saartele suunatud algatusi ja tegevusi;

Väliskeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Rakendusameti (EASME) abi kompetentsi kasvatamiseks Euroopa saartel läbi SMILEGOV projekti.

MEIE, SAARTE ESINDAJAD SOOVIME TOETUST:

Euroopa Komisjonit ja riiklikelt ametkondadelt koostöö- ja sidusstruktuuride rajamiseks, sealhulgas rahastust Säästva Energia Tegevusplaanide elluviimiseks, seadusandliku ja/või reguleeriva tasandi kaasabi, ületamiseks takistused investeeringuprojektide rahastamiskõrbuileks projektideks muutmisei;

Euroopa Komisjonit ja riiklikelt ametkondadelt, tunnustamaks Saarte Pakti tegevusi strateegiliste prioriteetidena kliimamuutuste toetusprogrammide raames;

Euroopa Komisjonit Saarte Paktiga ühinevate saarte tunnustamiseks ja tutvustamiseks, Saarte Pakti logo ja tutvustavate materjalide levitamiseks Euroopa Komisjoni kommunikatsioonikanalites;

Euroopa Investeerimispanngalt või samaselt finantsinstitutsioonit projektide rahastamiseks;

Euroopa Komisjonit tehnilise abi vahendite jaotamiseks läbi ELENA või muu samaväärse asutuse. Vahendite jaotamisel tuleb arvesse võtta saareregioonide omapära ja äärealade raskendatud võimalusi otserahastuse saamiseks Euroopa finantsinstitutsioonidelt (nt EIB). Muud vahendid (nt laenuid, taastamiskavad) võivad olla suunatud Euroopa saarte edasijõudnud projektidele läbi toetavate struktuuride (esitatud Linnapeade pakti struktuuri poolt) ja/või regionaalsete ametkondade, selleks, et hõlbustada kohalikke tegijate ligipääsetavust vahenditele ja tagada protsessi jälgitavus.

MEIE, SAARTE ESINDAJAD KUTSUME:

Teisi saari ja saareregioone ühinema Saarte Paktiga, deklareerimaks oma poliitilist kohustust ja valmisolekut täita pakti eesmärke;

Ühinema teisi huvirühmasid ja panustama eesmärkide saavutamisele.

Brüsselis, 25. juuni 2015

Urmas Pau

Vormsi Vallavolikogu liige

